

Teknoloji Çağında Öğretmen Adaylarının Küresel Vatandaşlık Algıları

Berna KAYA *

Aytaç KAYA **

Özet

Yirminci yüzyılın sonlarında etkisini hissetmeye başladığımız küreselleşme, dünyada sosyal, ekonomik, politik ve kültürel alanda değişim yaşanmasına neden olmuştur. Bu değişim bireyleri, işletmeleri ve devletleri kısa sürede etkisi altına almıştır. Dünyanın yeniden yapılanmasına neden olan değişime küreselleşme süreci denilmiştir. Bilişim teknolojileri, küreselleşmenin etkisinin yayılmasında hızlandırıcı rol oynamıştır. Örneğin, İnternet sayesinde birbirleriyle daha sık temas halinde bulunan insanlar, bilgi sistemlerinin katkısıyla daha fazla eleştirel tüketici haline gelirler. Bu çalışmada Clarisse Olivieri Lima tarafından geliştirilen (2006) Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Ölçeği Kaya ve Kaya (2011) tarafından Türkçeye uyarlanarak Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği, Bilgisayar Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği ve Fen Bilgisi Öğretmenliği olmak üzere beş bölüme uygulanmıştır. Bu çalışma ile farklı bölümlerde eğitim gören öğretmen adaylarının Teknoloji Çağındaki Küresel Vatandaşlık Algıları ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişki incelenmiştir. Elde edilen veriler SPSS 17 programı ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucuna göre, yabancı dil bilen öğretmen adaylarının yabancı dil bilmeyen öğretmen adaylarına göre interneti haftada bir kereden fazla ve her gün kullanan öğretmen adaylarının hiç kullanmayanlara göre küresel vatandaşlık algıları yüksek bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Eğitim, Teknoloji

Teacher Candidates' Perceptions of Global Citizenship in The Age of Technology

Abstract

Globalization, whose effects began to be felt at the end of the twentieth century, has led to social, economic, political and cultural changes in the world. These changes have affected individuals, companies and governments instantly. The change that led to the reconstruction of the world is called the process of globalization. Information technologies have played an important and accelerative role in extending the effects of globalization. For instance, thanks to the Internet, people who are more often in contact with each other have become more critical consumers than ever before. In the current study, the Scale of Global Citizenship in the Technology Age, which is developed by Clarisse Olivieri Lima (2006), has been adapted to Turkish by Kaya and Kaya (2011) and applied to five different departments in the Faculty of Education at Sakarya University: Social Sciences Education, Elementary Mathematics Education, Computer Educa-

* Araş. Gör., Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü bkorkmaz@sakarya.edu.tr

** Öğr. Gör. Dr., Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi akaya@sakarya.edu.tr

tion, Turkish Education and Science Education. This study aimed to investigate the relationship between the perceptions of teacher trainees at different departments about the Global Citizenship in the Technology Age and various variables. The data collected were analyzed through SPSS 17. The results of the study indicate that the teacher trainees that know a foreign language have a higher perception of global citizenship than those who do not, and likewise that the teacher trainees who use the Internet more than once or every day have a higher perception than those who do not.

Key Words: Globalization, Education, Technology

Giriş

Küreselleşme günümüzde yaygın olarak kullanılan bir kavram olmasına rağmen küreselleşmenin tek bir tanımını yapmak mümkün değildir (Gibson, Rimmington ve Landwehr-Brown, 2008). Küresel kavramının İngiliz dilinde uzun bir geçmişi olmasına rağmen (Kızılcılık, 2003) kavram ilk kez 1966 yılında American Journal of Sociology'deki bir makalede kullanılmıştır (Delanty, 2000). 1980'lerden itibaren ise küreselleşme çeşitli bilim dallarının ilgisini çekmeye başlamıştır (Schattle, 2008). Sosyolojide ise, küreselleşme kavramı Roland Robertson'un 1985'de yayımladığı bir makale ile gündeme gelmiştir. Günümüzde ise küreselleşme herkesin dilinden düşmeyen bir kavram haline gelmiştir (Kızılcılık, 2003).

Küreselleşme tanım olarak sermayenin dünya üzerindeki dolaşımının ülkeler düzeyinde değil de küresel düzeyde gerçekleşmesi anlamına gelirken, küreselleşme hem toplumlararası bütünleşmeyi hem de farklılaşmayı içeren çok yönlü bir kavram olarak da ele alınmaktadır (Tezcan, 2002). Küreselleşme en geniş anlamıyla, dünyadaki bütün insanların büyük zorluklarla karşılaşması durumu olup özellikle ticaret, teknoloji ve çevre ile ilgili bu zorluklarla karşılaşmaya geleceğin dünya vatandaşlarının en iyi şekilde nasıl hazırlanacağına yönelik önemli uygulamaları içerir. Küreselleşmenin etkisi karşılıklı dayanışma, birbirine bağlılık ve kültürel çeşitliliğin artması olarak özetlenmiştir (Gibson ve ark., 2008).

Günümüzde birçok ülke küreselleşmenin etkisi olan etnik çeşitlilik konusu ile uğraşmaktadır. Farklı uluslar ve grupların kimliklerini devam ettirmeye çalıştığı dünyamızda, birbirine bağlı ve

karşılıklı bağımlı olma olarak görülen küreselleşmenin etkileri gittikçe artmaktadır (Ho, 2009). Dünyadaki farklı sosyal ve etnik grupların haklarını savunan çoğunluk arttıkça ulus devletler genişleyerek küresel bağlantılar da artacaktır (Myers, 2010).

Küreselleşme çağında vatandaşlığın anlamı da inceleme altına alınmıştır. Vatandaşlık eğitimi derslerinde, ulus devletler içinde çeşitliliğin (ırksal, etnik, kültürel, dinsel) artmasından dolayı önemli değişikliklerin yapılması gerekli olmuştur. Bu nedenle, eğitimcilerin küresel gelişmeler doğrultusunda dünyadaki vatandaşlık eğitimi dersleri ve programlarını yeniden tasarlamaları gerekir. Çünkü küreselleşme ve milliyetçilik, bugün dünyada çelişen değil; aksine birbirini tamamlayan kavramlardır. Değişen dünya şartları içinde vatandaşlık eğitimi, öğrencilere kendi ulus devletlerinde ihtiyaç duyulan vazifeler için gerekli bilgi, yetenek ve tutumları kazandırmanın yanında çeşitli dünya toplumlarındaki etnik, kültürel, din ve dil yapıları farklı olan grupları tanımayı da içeren beceriler kazandırarak gençlerin daha adil bir dünya için çabalamasına yardımcı olmalıdır (Bank, 2004). Vatandaşlık eğitimi aynı zamanda geleceğin vatandaşlarını kendilerinden farklı kültürlerle etkileşim kurmaya ve sınırsız dünyayı algılamalarına hazırlamalıdır (Ortloff, 2011). Son yıllarda bu amaçlarla özellikle İngiltere ve ABD'deki sayısız okulda hatta üniversitede küresel vatandaşlıkla ilgili, programlar ve stratejiler geliştirilmiştir. İngiltere'de Oxfam tarafından geliştirilen küresel vatandaşlık programı zamanla Galler, İskoçya ve Kuzey İrlanda'yı da etkileyerek dünya çapında etkili olmaya başlamıştır. Programlarda küresel vatandaşlık; dil öğrenme, çevresel farkındalık,

kültürler arası sorumluluk, dünya tarihi ve literatürü, teknoloji okuryazarlığı gibi çok geniş bir yelpazede ele alınmaktadır.

Küresel vatandaşlık konusunun eğitim programlarına girmesinde İngiltere'nin öncü bir yeri olup İngiltere'de küresel vatandaşlık eğitimiyle ilgili olarak özellikle insan hakları, dünyadaki fakirliği azaltma, kıtalar ve kültürler arasında dayanışmayı sağlama gibi konulara vurgu yapılmaktadır (Schattle, 2008).

Küresel vatandaşlık müfredatının hazırlayıcısı olan Oxfam küresel vatandaşlık eğitiminin aşağıdaki nedenlerle gerekli olduğunu ifade eder:

- Gençlerin ve çocukların yaşamları dünyanın diğer bölgelerinde neler olup bittiği ile daha fazla şekillenmeye başlamıştır. Küresel vatandaşlık eğitimi onlara ihtiyaçları olan bilgi, anlayış, yetenek ve değerleri kazandırır. Öğrenciler eğer isterlerse hem küresel hem de yerel olarak diğer insanların mutluluğu için pozitif katkıda bulunabilirler.
- Küresel vatandaşlık eğitimi faydalı bir eğitimidir. Çünkü öğrencilerin aktif ve katılımcı öğrenme yöntemleri sayesinde öğrenmelerini sağlar. Öğrencilerin kendine güven ve saygı, eleştirel düşünme yetenekleri, iletişim, işbirliği ve sorun çözme yeteneklerini geliştirir. Bütün bu bileşenler aynı zamanda okulda başarı ve motivasyonun artmasını da sağlar.
- Günümüzde dünya kaynaklarının kullanımında farklılıklar olup, zengin ve fakirler arasındaki uçurum genişlemektedir. Yoksulluk dünyadaki milyonlarca insanı temel haklarından yoksun bırakmaktadır. Eğitim, bugünün çocukları ve gençleri yarının yetişkinleri olduklarında onların değişen dünyaya uyum sağlamalarına aracılık eder. Küresel vatandaşlık eğitimi gençleri ve çocukları dünya vatandaşları ile empati kurmaya, dünya ile ilgilenmeye cesaretlendirir (Oxfam, 2006).

Oxfam'ın öncülüğünde eğitim programlarında yer edinen küresel vatandaşlık eğitiminin temel hedeflerinden birisi öğrencilerin dünyadaki milletler arasındaki bağlılığı anlamalarının

sağlanmasıyla diğer uluslara karşı tutumlarını netleştirerek dünya toplumlarıyla özdeşleme düşüncesini geliştirmektir (Bank, 2004). Ancak küresel vatandaşlık eğitimi programlarında ülkeden ülkeye değişiklikler gözlemlenmektedir. Küresel vatandaşlık eğitimi ile ilgili olarak ülkelerin programlarında en sık rastlanan konular (sıklık sırasına göre) çevrebilim / çevre, kalkınma, kültürler arası ilişkiler, barış, ekonomi, teknoloji ve insan hakları olarak ifade edilmektedir (Hicks, 2003).

Küreselleşmenin etkisi ile ortaya çıkması beklenen dünya vatandaşı, dünyanın vatandaşı ya da küresel vatandaş terimleri farklı kişiler için farklı şeyler ifade edebilir. Küresel vatandaşlık, milliyetçi bakış açısından egemenliğin kaybı, dünya hükümetlerinin tehdidi olarak algılandığı durumda dünya vatandaşlığı ulusal ya da yurtsever vatandaş olmanın antitezi olarak görülür. Farklı bir görüşe göre ise dünya vatandaşlığı çevre, barış, ticaret, açlık, hastalık, tehdit gibi küresel konularla ilgilidir. Bu ikinci bakış açısı uluslararası deneyim ile ilgili olup küresel konular için endişelenip, farklı kültürlerle saygısı olan vatandaşı ifade eder. Dünya vatandaşı olarak ifade edilen bu vatandaşlar yerelde ve küreselde ülkeler arasındaki artan bağlılık ve bağımlılığın etkisi ve gelecek nesilleri bekleyen zorlukların farkındadırlar (Gibson ve ark., 2008).

Oxfam küresel bir vatandaşı aşağıda yer alan ifadelerle tarif eder. Küresel vatandaş:

- Geniş bir dünyanın ve bu dünyanın vatandaşı olarak kendi rolünün farkındadır.
- Çeşitliliğe değer verir ve saygı duyar.
- Dünyanın işleyişini anlar.
- Sosyal adaletsizliğe karşı öfkelidir
- Yerelden küresele çeşitli düzeylerde topluluklara katılır.
- Dünyayı daha adil ve sürdürülebilir bir yer yapmak için her türlü eyleme hazırdır.
- Yaptığı eylemler için sorumluluk alır (Oxfam, 2006).

Bilişim teknolojileri küreselleşmenin etkisinin yayılmasını hızlandırır. İnternet ve diğer bilişim

araçları dünya ülkeleri arasında kalkınma ve büyüme için fırsatlar sağladığı gibi aynı zamanda bilginin yayılması için de aracılık yapar. Ayrıca, eğitimde bilgisayarların etkili bir şekilde kullanılması ülkelerin gelecekteki başarılarını belirlemede de önemli bir faktör olabilir. Bilişim araçları (örneğin bilgisayar, İnternet, cep telefonu) eğitim ve öğretime etkili bir şekilde entegre edilirse öğrencilerin 21. yüzyıl becerilerini kazanması kolaylaşabilir (Sarfö ve Ansong-Gyimah, 2007).

Televizyon ve İnternet gibi küresel iletişim araçları aynı zamanda insan hakları ve sosyal konularda farkındalığın yayılmasını sağlar. Bu durum hükümetleri ve kurumları daha sorumlu yaparak mobilize destek için sosyal hareketlere de yardımcı olur (www.ilo.org/wcsd). Bilişim teknolojileri ayrıca dünyanın yoksul kesimlerinde demokrasi ve refahın teşvik edilmesi, çevre şartlarını düzeltme, cinsiyet eşitliği, sosyal adalet, barış ve sağlığı geliştirme, karar alma süreçlerine katılım ve bilginin yayılması için de fırsatlar sağlar (Zembylas ve Vrasidas, 2005).

İnternet sayesinde birbirleriyle daha sık temas halinde bulunan insanlar bilgi sistemlerinin de katkısı ile daha fazla eleştirel tüketici haline gelirler. Ayrıca insanlar küresel ölçekte birbirlerine daha fazla bağlı hale gelirler. Aynı zamanda İnternet teknolojilerinin küresel sorunlara bir parça da olsun katkı sağladığı düşünülebilir. Teknoloji sayesinde öğrencilerin kendi ülkelerinde kalarak farklı ülkelerdeki ve kültürlerdeki öğrenciler ile bağlantı kurmaları sağlanabilir. Bu da küresel bakış açısı sağlayarak öğrencileri dünya vatandaşlığına hazırlamış olur (Gibson ve ark., 2008). Sonuç olarak gerçekten küresel vicdana sahip olunmaya başlandığında insanlar yoksulluktan kaynaklanan eşitsizliğe, cinsiyet ayrımcılığına, çocuk işçilere ve çevresel kötüleşmeye karşı her nerede olursa olsun

duyarlı olmaya başlayabilir (www.ilo.org/wcsd).

Bu araştırma ile eğitim fakültelerindeki öğretmen adaylarının teknoloji çağındaki küresel vatandaşlık algılarının cinsiyet, eğitim gördükleri bölüm, yabancı dil bilme durumu, sosyal paylaşım sitelerinde yabancı arkadaşı olma durumu ve İnternet kullanım sıklığına göre farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymak amaçlanmıştır.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın deseni, evren ve örneklem, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve analizi ile ilgili bilgiler sunulacaktır.

Araştırma Deseni

Araştırma tarama modeli çeşitlerinden genel tarama modelinde yürütülmüştür. Genel tarama modelleri çok sayıda elemandan oluşan bir evrende evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2003).

Evren ve Örneklem

Araştırmada Eğitim Fakültelerinde okuyan öğrencilerin teknoloji çağında küresel vatandaşlık algılarını belirlemek amacıyla 2011-2012 öğretim yılı Güz döneminde Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesinde eğitim görmekte olan 5 farklı bölüm seçilmiştir. Araştırmada Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi kolay erişebilirlik açısından tercih edilmiştir. Araştırma toplam 446 katılımcıya ait veri üzerinden yürütülmüştür. Elde edilen verilerin cinsiyet, bölüm, yabancı dil bilme durumu, sosyal paylaşım sitelerinde yabancı arkadaşı olma durumu ve İnternet kullanım sıklığına göre dağılımı Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Örneklem Grubunun Cinsiyet, Bölüm, Yabancı Dil Bilme Durumu, Sosyal Paylaşım Sitelerinde Yabancı Arkadaşı Olma Durumu ve İnternet Kullanım Sıklığına Göre Dağılımı

		%
Cinsiyet	Kız	35,2
	Erkek	64,8
Bölüm	Sosyal Bilgiler Öğret.	15,9
	Matematik Öğret.	17,3
	Türkçe Öğret.	21,5
	Bilgisayar Öğret.	23,3
	Fen Bilgisi Öğret.	22,0
Yabancı Dil Bilme Durumu	Evet	37,7
	Hayır	62,3
Sosyal Paylaşım Sitelerinde Yabancı Arkadaşı Olma Durum	Evet	32,5
	Hayır	67,5
İnternet Kullanım Sıklığı	Hiç	2,2
	Haftada bir kere	14,3
	Haftada bir kereden fazla	38,1
	Her gün	45,3

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak Clarisse Olivieri Lima (2006) tarafından geliştirilen Kaya ve Kaya tarafından Türkçeye uyarlanması yapılan “Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algısı” (TÇKVA) ölçeği kullanılmıştır. Ölçek toplam 24 maddeden oluşan 6 faktörlü bir yapıya sahiptir. Ölçekte yer alan ilk faktör toplam 5 maddeden oluşmakta, “Küreselleşmenin Olumlu Etkileri” adını taşımakta ve toplam varyansın %11.9’unu açıklamaktadır. Bu faktörün iç tutarlılık katsayısı .80’dir. Ölçeğin “Uluslararası Konuların Farkında Olma” adını taşıyan ikinci faktörü 5 maddeden oluşmaktadır. Toplam varyansın %10.8’ini açıklayan bu faktörün iç tutarlılık katsayısı .78’dir. Ölçeğin üçüncü faktörü 4 maddeden oluşmakta, “Uluslararası Gündemi Takip Etme” adını taşımakta ve toplam varyansın %10.7’sini açıklamaktadır. Bu faktörün iç tutarlılık katsayısı .76’dır. Ölçeğin “Başkalarına Yardım Etme” adını taşıyan dördüncü faktörü 4 maddeden oluşmaktadır.

Toplam varyansın %9.8’ini açıklayan bu faktörün iç tutarlılık katsayısı .70’dir. Ölçeğin “İnternet Okuryazarlığı Bilgisi” adını taşıyan beşinci faktörü 3 maddeden oluşmaktadır. Toplam varyansın %9’unu açıklayan bu faktörün iç tutarlılık katsayısı .79’dur. Ölçeğin “Küreselleşmenin Olumsuz Etkileri” adını taşıyan altıncı faktörü 3 maddeden oluşmaktadır. Toplam varyansın %8.8’ini açıklayan bu faktörün iç tutarlılık katsayısı .75’dir. 24 maddelik ölçeğin tamamı ele alındığında toplam varyansın %61.11’ini açıkladığı ve iç tutarlılık katsayısının .84 olduğu bulunmuştur. Ölçeği cevaplayanlar bir madde için en az 1, en fazla 5 puan alabilmektedirler. Ölçek tamamen olumlu maddelerden oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Örneklem grubu belirlendikten sonra veri toplamak üzere ölçek elden dağıtılarak toplanmıştır. Verilerin toplanmasının ardından hatalı olduğu görülen 4 ölçek değerlendirme dışı bırakılmıştır. Araştırmada verilerin analizi için t-testi ve ANOVA ana-

lizleri kullanılmıştır. Araştırmada veriler SPSS 17.0 programı kullanılarak analiz edilmiş ve anlamlılık düzeyi olarak .05 kabul edilmiştir.

Bulgular

Araştırmada bulgular: cinsiyet, bölüm, yabancı dil bilme durumu, sosyal paylaşım sitelerinde yabancı arkadaşı olma durumu ve İnternet kullanım sıklığına göre dağılımı

sırasıyla sunulmuş, bu değişkenlere göre ölçeğin tüm maddelerini içeren tek faktörlü yapı ile 6 alt faktörlü yapıda farklılık olup olmadığına bakılmıştır. Bunlardan öncelikle cinsiyete ilişkin olarak t-testi yapılmış ve test sonucunda elde edilen veriler Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algılarının Cinsiyete İlişkin Sonuçları

Faktörler	Cinsiyet	N	\bar{x}	S	t	sd	p																																																																				
Küreselleşmenin Olumlu Etkileri	Kız	157	4,37	,60	-2,79	444	,01																																																																				
	Erkek	289	4,53	,57				Uluslararası Konuların Farkında Olma	Kız	157	4,07	,62	-,199	444	,84	Erkek	289	4,08	,54	Uluslararası Gündemi Takip Etme	Kız	157	3,48	,79	7,01	276,79	,00	Erkek	289	2,96	,67	Başkalarına Yardım Etme	Kız	157	3,62	,73	-3,39	444	,00	Erkek	289	3,85	,68	İnternet Okuryazarlığı Bilgisi	Kız	157	3,98	,71	,272	444	,79	Erkek	289	3,96	,65	Küreselleşmenin Olumsuz Etkileri	Kız	157	3,76	,82	1,01	444	,31	Erkek	289	3,69	,77	Toplam (Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algısı)	Kız	157	3,90	,46	,67	258,43	,50
Uluslararası Konuların Farkında Olma	Kız	157	4,07	,62	-,199	444	,84																																																																				
	Erkek	289	4,08	,54				Uluslararası Gündemi Takip Etme	Kız	157	3,48	,79	7,01	276,79	,00	Erkek	289	2,96	,67	Başkalarına Yardım Etme	Kız	157	3,62	,73	-3,39	444	,00	Erkek	289	3,85	,68	İnternet Okuryazarlığı Bilgisi	Kız	157	3,98	,71	,272	444	,79	Erkek	289	3,96	,65	Küreselleşmenin Olumsuz Etkileri	Kız	157	3,76	,82	1,01	444	,31	Erkek	289	3,69	,77	Toplam (Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algısı)	Kız	157	3,90	,46	,67	258,43	,50	Erkek	289	3,87	,36								
Uluslararası Gündemi Takip Etme	Kız	157	3,48	,79	7,01	276,79	,00																																																																				
	Erkek	289	2,96	,67				Başkalarına Yardım Etme	Kız	157	3,62	,73	-3,39	444	,00	Erkek	289	3,85	,68	İnternet Okuryazarlığı Bilgisi	Kız	157	3,98	,71	,272	444	,79	Erkek	289	3,96	,65	Küreselleşmenin Olumsuz Etkileri	Kız	157	3,76	,82	1,01	444	,31	Erkek	289	3,69	,77	Toplam (Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algısı)	Kız	157	3,90	,46	,67	258,43	,50	Erkek	289	3,87	,36																				
Başkalarına Yardım Etme	Kız	157	3,62	,73	-3,39	444	,00																																																																				
	Erkek	289	3,85	,68				İnternet Okuryazarlığı Bilgisi	Kız	157	3,98	,71	,272	444	,79	Erkek	289	3,96	,65	Küreselleşmenin Olumsuz Etkileri	Kız	157	3,76	,82	1,01	444	,31	Erkek	289	3,69	,77	Toplam (Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algısı)	Kız	157	3,90	,46	,67	258,43	,50	Erkek	289	3,87	,36																																
İnternet Okuryazarlığı Bilgisi	Kız	157	3,98	,71	,272	444	,79																																																																				
	Erkek	289	3,96	,65				Küreselleşmenin Olumsuz Etkileri	Kız	157	3,76	,82	1,01	444	,31	Erkek	289	3,69	,77	Toplam (Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algısı)	Kız	157	3,90	,46	,67	258,43	,50	Erkek	289	3,87	,36																																												
Küreselleşmenin Olumsuz Etkileri	Kız	157	3,76	,82	1,01	444	,31																																																																				
	Erkek	289	3,69	,77				Toplam (Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algısı)	Kız	157	3,90	,46	,67	258,43	,50	Erkek	289	3,87	,36																																																								
Toplam (Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algısı)	Kız	157	3,90	,46	,67	258,43	,50																																																																				
	Erkek	289	3,87	,36																																																																							

Tablo 2 incelendiğinde, cinsiyet bakımından “Küreselleşmenin Olumlu Etkileri” ($t=-2,79$), “Uluslararası Gündemi Takip Etme” ($t=7,01$) ve “Başkalarına Yardım Etme” ($t=-3,39$) alt faktörlerinde anlamlı farklılık ($p<.05$) olduğu görülürken; “Uluslararası Konuların Farkında Olma”, “İnternet Okuryazarlığı Bilgisi”, “Küreselleşmenin Olumsuz Etkileri” alt faktörlerinde anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Araştırmaya katılan erkek öğrencilerin ($x=4,53$) Kız öğrencilere göre ($x=4,37$) küreselleşmenin olumlu etkileri olduğunu düşündüğü; uluslararası

gündemi takip etme alt faktöründe kız öğrencilerin ($x=3,48$) erkek öğrencilere göre ($x=2,96$) gündemi daha çok takip ettikleri bulunmuştur. Başkalarına yardım etme alt faktöründe erkek öğrencilerin ($x=3,85$) kız öğrencilere göre ($x=3,62$) daha yardımsever olduğu bulunmuştur.

Araştırmada öğretmen adaylarının Yabancı Dil Bilme durumlarına göre teknoloji çağında küresel vatandaşlık algılarında bir fark olup olmadığına t-testi ile bakılmış ve test sonucunda elde edilen veriler Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3. Öğretmen Adaylarının Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algılarının Yabancı Dil Bilme Durumlarına İlişkin Sonuçları

Faktörler	Yabancı Dil Bilme Durumu	N	\bar{x}	S	t	sd	p																																																																				
Küreselleşmenin Olumlu Etkileri	Evet	168	4,47	,58	-,17	444	,86																																																																				
	Hayır	278	4,48	,59				Uluslararası Konuların Farkında Olma	Evet	168	4,14	,60	1,92	444	,06	Hayır	278	4,03	,54	Uluslararası Gündemi Takip Etme	Evet	168	3,27	,77	2,72	444	,01	Hayır	278	3,07	,74	Başkalarına Yardım Etme	Evet	168	3,84	,73	1,73	444	,08	Hayır	278	3,73	,69	İnternet Okuryazarlığı Bilgisi	Evet	168	4,06	,67	2,28	444	,02	Hayır	278	3,91	,67	Küreselleşmenin Olumsuz Etkileri	Evet	168	3,71	,83	,03	444	,98	Hayır	278	3,71	,77	Toplam (Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algısı)	Evet	168	3,94	,45	2,48	444	,01
Uluslararası Konuların Farkında Olma	Evet	168	4,14	,60	1,92	444	,06																																																																				
	Hayır	278	4,03	,54				Uluslararası Gündemi Takip Etme	Evet	168	3,27	,77	2,72	444	,01	Hayır	278	3,07	,74	Başkalarına Yardım Etme	Evet	168	3,84	,73	1,73	444	,08	Hayır	278	3,73	,69	İnternet Okuryazarlığı Bilgisi	Evet	168	4,06	,67	2,28	444	,02	Hayır	278	3,91	,67	Küreselleşmenin Olumsuz Etkileri	Evet	168	3,71	,83	,03	444	,98	Hayır	278	3,71	,77	Toplam (Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algısı)	Evet	168	3,94	,45	2,48	444	,01	Hayır	278	3,84	,36								
Uluslararası Gündemi Takip Etme	Evet	168	3,27	,77	2,72	444	,01																																																																				
	Hayır	278	3,07	,74				Başkalarına Yardım Etme	Evet	168	3,84	,73	1,73	444	,08	Hayır	278	3,73	,69	İnternet Okuryazarlığı Bilgisi	Evet	168	4,06	,67	2,28	444	,02	Hayır	278	3,91	,67	Küreselleşmenin Olumsuz Etkileri	Evet	168	3,71	,83	,03	444	,98	Hayır	278	3,71	,77	Toplam (Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algısı)	Evet	168	3,94	,45	2,48	444	,01	Hayır	278	3,84	,36																				
Başkalarına Yardım Etme	Evet	168	3,84	,73	1,73	444	,08																																																																				
	Hayır	278	3,73	,69				İnternet Okuryazarlığı Bilgisi	Evet	168	4,06	,67	2,28	444	,02	Hayır	278	3,91	,67	Küreselleşmenin Olumsuz Etkileri	Evet	168	3,71	,83	,03	444	,98	Hayır	278	3,71	,77	Toplam (Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algısı)	Evet	168	3,94	,45	2,48	444	,01	Hayır	278	3,84	,36																																
İnternet Okuryazarlığı Bilgisi	Evet	168	4,06	,67	2,28	444	,02																																																																				
	Hayır	278	3,91	,67				Küreselleşmenin Olumsuz Etkileri	Evet	168	3,71	,83	,03	444	,98	Hayır	278	3,71	,77	Toplam (Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algısı)	Evet	168	3,94	,45	2,48	444	,01	Hayır	278	3,84	,36																																												
Küreselleşmenin Olumsuz Etkileri	Evet	168	3,71	,83	,03	444	,98																																																																				
	Hayır	278	3,71	,77				Toplam (Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algısı)	Evet	168	3,94	,45	2,48	444	,01	Hayır	278	3,84	,36																																																								
Toplam (Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algısı)	Evet	168	3,94	,45	2,48	444	,01																																																																				
	Hayır	278	3,84	,36																																																																							

Tablo 3 incelendiğinde, öğretmen adaylarının yabancı dil bilme durumu bakımından “Uluslararası Gündemi Takip Etme” ($t=2,72$), “İnternet Okuryazarlığı Bilgisi” ($t=2,28$) ve “Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algısı” ($t=2,48$) alt faktörlerinde anlamlı farklılık ($p<.05$) olduğu görülürken; “Küreselleşmenin Olumlu Etkileri”, “Uluslararası Konuların Farkında Olma”, “Başkalarına Yardım Etme” ve “Küreselleşmenin Olumsuz Etkileri” alt faktörlerinde anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarından yabancı dil bilenlerin ($x=3.27$) yabancı dil bilmeyenlere göre ($x=3.07$) uluslararası gündemi daha fazla

takip ettikleri; öğretmen adaylarından yabancı dil bilenlerin ($x=4.06$) yabancı dil bilmeyenlere ($x= 3.91$) göre İnternet okuryazarlığı bilgisine sahip olduğu; yabancı dil bilenlerin ($x=3.94$) yabancı dil bilmeyenlere göre ($x=3.84$) teknoloji çağında küresel vatandaşlık algısının daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Araştırmada Öğretmen Adaylarının Sosyal Paylaşım Sitelerinde Yabancı Arkadaşı Olma durumlarına göre teknoloji çağında küresel vatandaşlık algılarında bir fark olup olmadığına t-testi ile bakılmış ve test sonucunda elde edilen veriler Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4. Öğretmen Adaylarının Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algılarının Sosyal Paylaşım Sitelerinde Yabancı Arkadaşı Olma Durumlarına İlişkin Sonuçları

Faktörler	Sosyal Paylaşım Sitelerinde Yabancı Arkadaşımız Var mı?	N	\bar{x}	S	t	sd	p
Küreselleşmenin Olumlu Etkileri	Evet	145	4,49	,61	,44	444	,66

	Hayır	301	4,47	,57			
Uluslararası Konuların Farkında Olma	Evet	145	4,03	,68	-1,02	221,77	,31
	Hayır	301	4,09	,50			
Uluslararası Gündemi Takip Etme	Evet	145	3,44	,78	5,98	444	,00
	Hayır	301	3,00	,70			
Başkalarına Yardım Etme	Evet	145	3,70	,70	-1,38	444	,17
	Hayır	301	3,80	,70			
İnternet Okuryazarlığı Bilgisi	Evet	145	4,05	,68	1,77	444	,08
	Hayır	301	3,93	,67			
Küreselleşmenin Olumsuz Etkileri	Evet	145	3,73	,85	,25	444	,80
	Hayır	301	3,71	,76			
Toplam (Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algısı)	Evet	145	3,93	,47	1,79	444	,08
	Hayır	301	3,86	,36			

Tablo 4 incelendiğinde öğretmen adaylarının sosyal paylaşım sitelerinde yabancı arkadaşları olma durumu bakımından sadece “Uluslararası Gündemi Takip Etme” alt boyutunda ($t=5.98$) anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarından sosyal paylaşım sitelerinde yabancı arkadaşları olanlar ($x=3.44$) sosyal paylaşım sitelerinde yabancı arkadaşları olmayanlara göre ($x=3.00$) göre uluslararası gündemi daha fazla takip etmektedirler.

Araştırmada öğretmen adaylarının eğitim gördükleri bölüme göre teknoloji çağında küresel vatandaşlık algılarında fark olup olmadığına bakılmıştır. Veriler Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, Bilgisayar Öğretmenliği ve Fen Bilgisi Öğretmenliği şeklinde beş bölümde toplandığı için bölüm bakımından vatandaşlık algılarına ANOVA testi ile bakılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen veriler Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5. Öğretmen Adaylarının Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algılarının Eğitim Gördükleri Bölümlere İlişkin Sonuçları ANOVA Tablosu

Faktörler	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Bölüm	N	SS	\bar{x}
Küreselleşmenin Olumlu Etkileri	Gruplar Arası	6,51	4	1,67	4,93	,00	1	71	0,81	4,26
	Gruplar İçi	145,60	441	,33			3	77	0,61	4,39
	Toplam	152,10	445				4	96	0,46	4,59
							5	104	0,42	4,59
							5	98	0,59	4,47
							T	446	0,58	4,48
Uluslararası Konuların Farkında Olma	Gruplar Arası	3,07	4	,77	2,40	,04	1	71	0,72	4,11
	Gruplar İçi	140,78	441	,32			3	77	0,56	3,99
	Toplam	143,84	445				4	96	0,49	4,19
							5	104	0,49	4,10
							5	98	0,59	3,97

							T	446	0,57	4,07
Uluslararası Gündemi Takip Etme	Gruplar Arası	10,99	4	2,75	4,97	,00	1	71	0,88	3,40
	Gruplar İçi	243,62	441	,55			2	77	0,68	3,07
	Toplam	254,61	445				3	96	0,80	3,04
							4	104	0,72	3,27
							5	98	0,64	2,96
							T	446	0,76	3,14
Başkalarına Yardım Etme	Gruplar Arası	,65	4	,16	,32	,86	1	71	0,81	3,72
	Gruplar İçi	220,62	441	,50			2	77	0,67	3,73
	Toplam	221,27	445				3	96	0,63	3,76
							4	104	0,73	3,79
							5	98	0,70	3,82
							T	446	0,71	3,77
İnternet Okuryazarlığı Bilgisi	Gruplar Arası	6,17	4	1,54	3,49	,01	1	71	0,74	3,97
	Gruplar İçi	194,72	441	,44			2	77	0,64	3,83
	Toplam	200,89	445				3	96	0,64	3,94
							4	104	0,59	4,16
							5	98	0,72	3,88
							T	446	0,67	3,96
Küreselleşmenin Olumsuz Etkileri	Gruplar Arası	3,83	4	,96	1,54	,19	1	71	0,92	3,62
	Gruplar İçi	273,66	441	,62			2	77	0,72	3,65
	Toplam	277,49	445				3	96	0,82	3,86
							4	104	0,75	3,64
							5	98	0,74	3,77
							T	446	0,79	3,71
Toplam (Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algısı)	Gruplar Arası	1,38	4	,34	2,23	,07	1	71	0,55	3,88
	Gruplar İçi	68,60	441	,16			2	77	0,35	3,80
	Toplam	69,97	445				3	96	0,35	3,92
							4	104	0,36	3,95
							5	98	0,37	3,83
							T	446	0,40	3,88

1: Sosyal Bilgiler 2:Matematik 3:Türkçe 4:Bilgisayar 5:Fen Bilgisi T:Toplam

Öğretmen adaylarının okudukları bölümlere göre TÇKVA ölçeğinin “Küreselleşmenin Olumlu Etkileri” ($F_{(4,441)}= 4.93$), “Uluslararası Konuların Farkında Olma” ($F_{(4,441)}= 2.40$), “Uluslararası Gündemi Takip Etme” ($F_{(4,441)}=4.97$) ve “İnternet Okuryazarlığı Bilgisi” ($F_{(4,441)}= 3.49$) alt faktörlerinde istatistiksel olarak anlamlı fark ($p < .05$) olduğu bulunmuştur. Alt faktörlerden “Başkalarına Yardım Etme” ($F_{(4,441)}=3.2$), “Küreselleşmenin Olumsuz Etkileri” ($F_{(4,441)}= 1.54$) ve “Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algısı” ölçeği ($F_{(4,441)}= 2.23$) bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık ($p > .05$) olmadığı bulunmuştur.

Farklılık bulunan faktörlerde farklılığı hangi bölümler arasında olduğunu görmek için çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır.

Farklılık bulunan faktörlerde farklılığı hangi bölümler arasında olduğunu görmek için çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır.

Tablo 6. Öğretmen Adaylarının Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algılarının Bölümlere Göre Değişimi Tukey Testi Sonuçları

Faktör	Bölüm	Bölüm	Ort. Fark	p
Küreselleşmenin Olumlu Etkileri	Türkçe	Sosyal Bilgiler	,33	0,00
	Bilgisayar	Sosyal Bilgiler	,33	0,00
Uluslararası Gündemi Takip Etme	Sosyal Bilgiler	Türkçe	,36	0,02
		Fen Bilgisi	,44	0,00
	Bilgisayar	Fen Bilgisi	,31	0,03
İnternet Okuryazarlığı Bilgisi	Bilgisayar	Matematik	,33	0,01
		Fen Bilgisi	,28	0,03

Tablo 6’da yer alan Post Hoc Sonuçlarına göre “Küreselleşmenin Olumlu Etkileri” alt boyutundan elde edilen toplam puanlar açısından Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ile Türkçe ve Bilgisayar Öğretmenliği arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. “Uluslararası Gündemi Takip Etme” alt boyutunda elde edilen toplam puanlar açısından Bilgisayar Öğretmenliği ile Fen Bilgisi Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ile Türkçe ve Fen Bilgisi Öğretmenliği arasında anlamlı bir farkın olduğu sonucuna varılmıştır. “İnternet Okuryazarlığı Bilgisi” alt boyutundan elde edilen toplam puanlar açısından ise Bilgisayar Öğretmenliği ile Matematik ve Fen

Bilgisi Öğretmenliği arasında anlamlı bir farkın olduğu bulunmuştur.

Araştırmada öğretmen adaylarının İnternet kullanma sıklıklarına göre teknoloji çağında küresel vatandaşlık algılarında fark olup olmadığına bakılmıştır. Veriler hiç, haftada bir kere, haftada bir kereden fazla, her gün şeklinde dört bölümde toplandığı için İnternet kullanma sıklıkları bakımından teknoloji çağında küresel vatandaşlık algısına ANOVA testi ile bakılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen veriler Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Öğretmen Adaylarının Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algılarının İnternet Kullanma Sıklığına İlişkin Sonuçları ANOVA Tablosu

Faktörler	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	N	SS	\bar{X}		
Küreselleşmenin Olumlu Etkileri	Gruplar Arası	4,33	3	1,44	4,31	,01	1	10	1,40	3,90
	Gruplar İçi	147,77	442	,33			2	64	0,50	4,60
	Toplam	152,09	445				3	170	0,58	4,48
							4	202	0,53	4,47
							T	446	0,58	4,48
Uluslararası Konuların Farkında Olma	Gruplar Arası	,81	3	,27	,84	,48	1	10	1,27	3,80
	Gruplar İçi	143,03	442	,32			2	64	0,48	4,08
	Toplam	143,84	445				3	170	0,53	4,09
							4	202	0,58	4,07
							T	446	0,57	4,07
Uluslararası	Gruplar Arası	14,89	3	4,96	9,15	,00	1	10	0,91	2,63

Gündemi Takip Etme	Gruplar İçi	239,72	442	,54			2	64	0,78	2,88
	Toplam	254,61	445				3	170	0,73	3,06
Başkalarına Yardım Etme	Gruplar Arası	1,38	3	,46	,92	,43	1	10	1,16	3,53
	Gruplar İçi	219,89	442	,50			2	64	0,64	3,71
	Toplam	221,27	445				3	170	0,69	3,82
							4	202	0,71	3,76
							T	446	0,76	3,14
İnternet Okuryazarlığı Bilgisi	Gruplar Arası	6,16	3	2,05	4,66	,00	1	10	1,15	3,70
	Gruplar İçi	194,74	442	,44			2	64	0,53	3,82
	Toplam	200,89	445				3	170	0,69	3,89
							4	202	0,65	4,09
							T	446	0,67	3,96
Küreselleşmenin Olumsuz Etkileri	Gruplar Arası	2,72	3	,91	1,46	,23	1	10	1,18	3,40
	Gruplar İçi	274,77	442	,62			2	64	0,79	3,64
	Toplam	277,49	445				3	170	0,76	3,80
							4	202	0,79	3,68
							T	446	0,79	3,71
Toplam (Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algısı)	Gruplar Arası	1,84	3	,62	3,99	,01	1	10	1,05	3,51
	Gruplar İçi	68,13	442	,15			2	64	0,32	3,82
	Toplam	69,97	445				3	170	0,34	3,88
							4	202	0,40	3,91
							T	446	0,40	3,88

1: Hiç 2:Haftada bir kere 3:Haftada bir kereden fazla 4:Her gün T:Toplam

Tablo 7 incelendiğinde öğretmen adaylarının İnternet kullanım sıklığı bakımından “Küreselleşmenin Olumlu Etkileri” ($F_{(3,442)}=4,31$), “Uluslararası Gündemi Takip Etme” ($F_{(3,442)}=9,15$), “İnternet Okuryazarlığı Bilgisi” ($F_{(3,442)}=4,46$) alt faktörlerinde ve toplam teknoloji çağında küresel vatandaşlık algısı ölçeğinde ($F_{(3,442)}=3,99$) istatistiksel olarak anlamlı fark ($p < .05$) olduğu bulunmuştur. Alt faktörlerden “Uluslararası Konuların Farkında Olma” ($F_{(3,442)}=0,84$),

“Başkalarına Yardım Etme” ($F_{(3,442)}=0,92$), “Küreselleşmenin Olumsuz Etkileri” ($F_{(3,442)}=1,46$) İnternetin kullanım sıklığı açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı ($p > .05$) bulunmuştur. Farklılık bulunan faktörlerde farklılığın hangi İnternet kullanım sıklığından kaynaklandığını bulmak için çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır.

Tablo 8. Öğretmen Adaylarının Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algılarının İnternet Kullanma Sıklığına İlişkin Sonuçları Tukey Testi Sonuçları ANOVA Tablosu

Faktör	İnternet Kullanım Sıklığı	İnternet Kullanım Sıklığı	Ort. Fark	p
Küreselleşmenin Olumlu Etkileri	Haftada bir kere	Hiç	,70	0,00
	Haftada bir kereden fazla	Hiç	,58	0,01

		fazla	
		Her gün	Hiç
Uluslararası Gündemi Takip Etme	Her gün		Hiç
			,57
			0,01
İnternet Okuryazarlığı Bilgisi	Her gün		Hiç
			,70
			0,02
Toplam (Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algısı)	Her gün		Hiç
			,45
			0,00
Uluslararası Gündemi Takip Etme	Her gün		Hiç
			,27
			0,03
İnternet Okuryazarlığı Bilgisi	Her gün		Hiç
			,20
			0,02
Toplam (Teknoloji Çağında Küresel Vatandaşlık Algısı)	Her gün		Hiç
			,37
			0,02
Uluslararası Gündemi Takip Etme	Her gün		Hiç
			,41
			0,01

Tablo 8’de yer alan Post Hoc analiz sonuçlarına bakıldığında “Küreselleşmenin Olumlu Etkileri” alt boyutuna göre İnterneti hiç kullanmayan öğretmen adayları ile haftada bir kere, haftada bir kereden fazla ve her gün kullanan öğretmen adaylarının elde ettikleri puan bakımından aralarındaki farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. “Uluslararası Gündemi Takip Etme” alt boyutundaki post hoc sonuçlarına göre İnterneti her gün kullanan öğretmen adayları ile hiç, haftada bir kere ve haftada bir kereden fazla kullanan öğretmen adaylarının elde ettikleri puan bakımından aralarındaki farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. “İnternet Okuryazarlığı Bilgisi” alt boyutundaki Post Hoc testi sonuçlarına göre İnterneti her gün kullanan öğretmen adayları ile İnterneti haftada bir kere ve haftada bir kereden fazla kullanan öğretmen adaylarının elde ettikleri puan bakımından aralarındaki farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. Ölçeğin toplamında ise İnterneti hiç kullanmayan öğretmen adayları ile İnterneti haftada bir kereden fazla ve her gün kullanan öğretmen adaylarının elde ettikleri puan bakımından aralarındaki farkın anlamlı olduğu bulunmuştur.

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada, “Küreselleşmenin Olumlu Etkileri”, “Uluslararası Konuların Farkında Olma”, “Uluslararası Gündemi Takip Etme”, “Başkalarına Yardım Etme”, “İnternet Okuryazarlığı Bilgisi” ve “Küreselleşmenin Olumsuz Etkileri” olarak isimlendirilmiş 6 alt boyuttan oluşan 24 maddelik TÇKVA ölçeği

öğretmen adaylarına uygulanmıştır. Araştırmada, öğretmen adaylarına uygulanan TÇKVA ölçeği ile cinsiyet, eğitim gördükleri bölüm, yabancı dil bilme durumu, sosyal paylaşım sitelerinde yabancı arkadaşı olma durumu ve İnternet kullanım sıklığı değişkenleri arasındaki ilişki incelenmiştir.

Cinsiyet açısından araştırmada “Küreselleşmenin Olumlu Etkileri”, “Uluslararası Gündemi Takip Etme” ve “Başkalarına Yardım Etme” alt faktörlerinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan erkek öğrenciler kız öğrencilere göre küreselleşmenin olumlu etkileri olduğunu daha fazla düşünürken, erkek öğrencilerin başkalarına yardım etme konusunda daha duyarlı bulunmuştur. Uluslararası gündemi takip etme konusunda ise kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre gündemi daha fazla takip ettikleri bulunmuştur. Benzer şekilde Ferreira (2011) çalışmasında küresel sosyal konulara karşı tutumlar ve farkındalık da kız öğrencilerin lehine anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varmıştır. Ferreira (2011) buradan hareketle kızların küresel sosyal konuları öğrenmeye karşı daha fazla ilgili olduklarını ifade etmiştir.

Araştırmanın ikinci değişkeni olan yabancı dil bilme açısından ölçeğin tamamını ifade eden TÇKVA ve alt faktörlerden “Uluslararası Gündemi Takip Etme” ve “İnternet Okuryazarlığı Bilgisi”nde anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarından yabancı dil bilenlerin bilmeyenlere göre uluslararası gündemi daha

fazla takip ettikleri ve daha fazla İnternet okuryazarlığı bilgisine sahip olduğu bulunmuştur. Ek olarak, yabancı dil bilenlerin bilmeyenlere göre teknoloji çağında küresel vatandaşlık algısının daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Araştırmanın üçüncü değişkeni olan öğretmen adaylarının sosyal paylaşım sitelerinde yabancı arkadaşı olma durumuna göre arkadaşı olanların arkadaşı olmayanlara göre uluslararası gündemi daha fazla takip ettikleri sonucuna varılmıştır.

Araştırmanın dördüncü değişkeni olan öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümler bakımından TÇKVA ölçeğinin alt faktörlerinden “Küreselleşmenin Olumlu Etkileri”, “Uluslararası Konuların Farkında Olma”, “Uluslararası Gündemi Takip Etme”, “İnternet Okuryazarlığı Bilgisi” alt faktörlerinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Farklılığın yönünü bulmak için yapılan Post hoc testlerden Tukey’in sonuçlarına göre “Küreselleşmenin Olumlu Etkileri” alt boyutunda Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ile Türkçe ve Bilgisayar Öğretmenliği arasında anlamlı bir farklılığın olduğu, “Uluslararası Gündemi Takip Etme” alt boyutunda Sosyal Bilgiler ile Türkçe ve Fen Bilgisi Öğretmenliği arasında, Bilgisayar öğretmenliği ile de Fen Bilgisi Öğretmenliği arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. “İnternet Okuryazarlığı Bilgisi” alt boyutunda Bilgisayar Öğretmenliği ile Matematik ve Fen Bilgisi Öğretmenliği arasında anlamlı farklılık

bulunmuştur. Bu durumun nedeni olarak Bilgisayar Öğretmenliği öğrencilerinin bilgisayar teknolojileri konusunda daha bilgili olması gösterilebilir.

Araştırmanın beşinci değişkeni olan öğretmen adaylarının İnternet kullanım sıklığı bakımından TÇKVA ölçeğinin toplamında ve alt boyutlardan “Küreselleşmenin Olumlu Etkileri”, “Uluslararası Gündemi Takip Etme”, “İnternet Okuryazarlığı Bilgisi” alt faktörlerinde anlamlı farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. İnterneti daha sık kullananların küresel vatandaşlık algılarının daha yüksek olduğu sonucuna varılabilir.

Araştırmada cinsiyet açısından “Küreselleşmenin Olumlu Etkileri”, “Uluslararası Gündemi Takip Etme” ve “Başkalarına Yardım Etme” alt faktörlerinde anlamlı farklılık olduğu görüldüğünden bundan sonraki araştırmalarda bunun nedeni derinlemesine araştırılabilir. Yabancı dil bilen öğretmen adayları ile bilmeyen öğretmen adayları arasında da TÇKVA ölçeğinde farklılıklar bulunmuştur. Bu nedenle bu durumun nedenleri araştırılarak yurt dışına giden ve gitmeyen öğretmen adaylarının küresel vatandaşlığa bakışında farklılık olup olmadığı araştırılabilir. Üniversite de küreselleşme ve küresel vatandaşlık konularında ders alan öğretmen adayları ile almayan öğretmen adayları arasında farklılık olup olmadığı bundan sonraki araştırmalara konu edilebilir.

KAYNAKÇA

- Bank, J. A. (2004). Teaching for Social Justice, Diversity, and Citizenship in a Global World, *The Educational Forum*, 68, 289-298
- Delanty, G. (2000). *Citizenship in a global age*, Tim Mary (Ed.), USA:Open University Press.
- Ferreira, R. (2011). Development Of An Instrument To Measure High School Students’ Global Awareness And Attitudes: Looking Through The Lens Of Social Sciences, Ph.D. Thesis, Florida International University
- Gibson, K.L, Rimmington G.M. & Landwehr-Brown M. (2008). Developing Global Awareness and Responsible World Citizenship With Global Learning, ISSN: 0278-3193 print / 1940- 865X online

- Hicks D. (2003): Thirty Years of Global Education: A reminder of key principles and precedents, *Educational Review*, 55(3), 265-275
- Ho, L.C. (2009). Global Multicultural Citizenship Education: A Singapore Experience, *The Social Studies*, 285-293
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kızılcelik, S. (2003). *Küreselleşme ve Sosyal Bilimler*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Lima, C.O. (2006). It's not all about access: A comparative study of global citizenship and ICT use between Brazilian and American Students utilizing a social inclusion framework. Ph.D. Thesis, University of Connecticut, Storrs.
- Myers, J.P. (2010). 'To benefit the world by whatever means possible': adolescents' constructed meanings for global citizenship, *British Educational Research Journal*, 36 (3), 483-502
- Ortloff, D. H. (2011). 'Moving the borders: multiculturalism and global citizenship in the German social studies classroom', *Educational Research*, 53 (2), 137 -149
- Oxfam (2006). Education for global citizenship: A guide for schools. Retrieved from, <http://www.oxfam.org.uk/coolplanet/teachers/globciti/downloads/gcguide06.pdf>
- Sarfo F.K. & Ansong-Gyimah K. (2007). Ghanaian Senior High School students' access to and experiences in the use of Information and Communication Technology, Education in a technological world: communicating current and emerging research and technological efforts A. Méndez-Vilas (Ed.), 216-223, Retrieved from <http://www.formatex.info/ict/book/216-223.pdf>
- Schattle, H. (2008). Education for global citizenship: Illustrations of ideological pluralism and adaptation, *Journal of Political Ideologies*, 13 (1), 73–94
- Tezcan, M. (2004). *Postmodern ve Küresel Toplumda Eğitim*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- World Commission on the Social Dimension of Globalization, A Fair Globalization: Creating Opportunities for All, Web: www.ilo.org/wcsdg
- Zembylas, M. & Vrasidas, C. (2005). Globalization, information and communication technologies, and the prospect of a 'global village': promises of inclusion or electronic colonization?, *j. Curriculum Studies*, 2005, 37 (1), 65-83

Extended Summary

It is not possible to provide a unique definition of globalization even though it is a widely used concept (Gibson, Rimmington and Landwehr-Brown, 2008). Although globalization has a long history in English language, this concept was first used in 1966 by an article published by American Journal of Sociology (Delanty, 2000). Nowadays, many countries deal with ethnical diversity, which is one of the effects of globalization (Ho, 2009).

In the age of globalization, the meaning of citizenship has also been under investigation. Through making necessary and crucial amendments, it is necessary to restructure the curricula of citizenship education since there is much diversity in national countries (racial, ethnical, cultural and religious) (Bank, 2004). One of the fundamental aims of the global citizenship education, which has taken its place in teaching curricula thanks to Oxfam, is to strengthen the idea of identifying with the communities of the world via getting students to understand the interdependence among the nations in the world and set their attitudes towards other nations (Bank, 2004). Information technologies accelerate the extension of the effects of globalization. The Internet and other information tools not only provide opportunities for development and growth but also function as an agency that promotes knowledge sharing (Sarfo and Ansong- Gyimah, 2007).

This study aims to determine whether the perceptions of teacher trainees in the faculty of education differ in terms of gender, the department, foreign language knowledge, having foreign friends in social networking websites and the frequency of Internet usage. The methodology of the study is based on the general survey method. The universe of the study is the students of the Faculty of Education at Sakarya University, and the participants were the students from five different departments at the same faculty. The scale of Global Citizenship in the Technology Age (GCITA), which is developed by Clarisse Olivieri Lima (2006) and has been adapted to Turkish by Kaya and Kaya (2011), was used in the study to collect data. The scale is composed of 24 items and has a structure of six factors. The data collected were analyzed through SPSS 17.

According to the results of the study, the teacher trainees that know a foreign language have a higher perception of global citizenship than those who do not. Moreover, the teacher trainees who use the Internet more than once or every day have a higher perception than those who do not. With respect to gender, statistically significant differences were found in the sub factors of "The Positive Effects of Globalization", "Keeping up with the International Agenda" and "Helping Others". Considering the third variable, whether teacher trainees have foreign friends on the social networking websites, it was found out that the teacher trainees who had foreign friends kept more updated with the international agenda than those who did not. With respect to the fourth variable, the department of the teacher trainees, statistically significant differences were found in the sub factors of GCITA, "Positive Effects of Globalization", "Keep up with the International Agenda", and "Internet Literacy".